

Metsäsienten aistinvaraiset ominaisuudet

Luonnontuotepäivät 2018

Tohtorikoulutettava Heikki Aisala

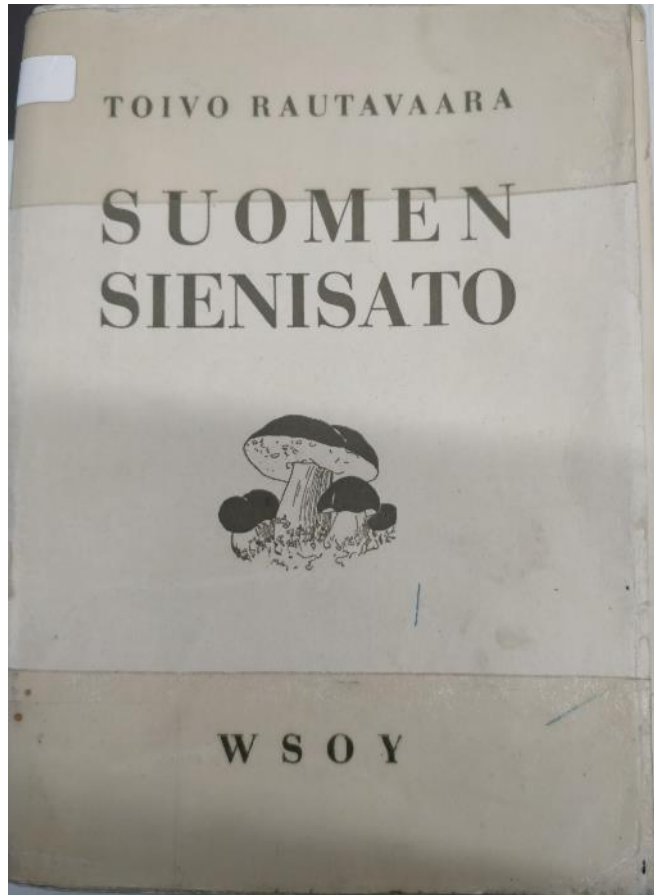
22.11.2018

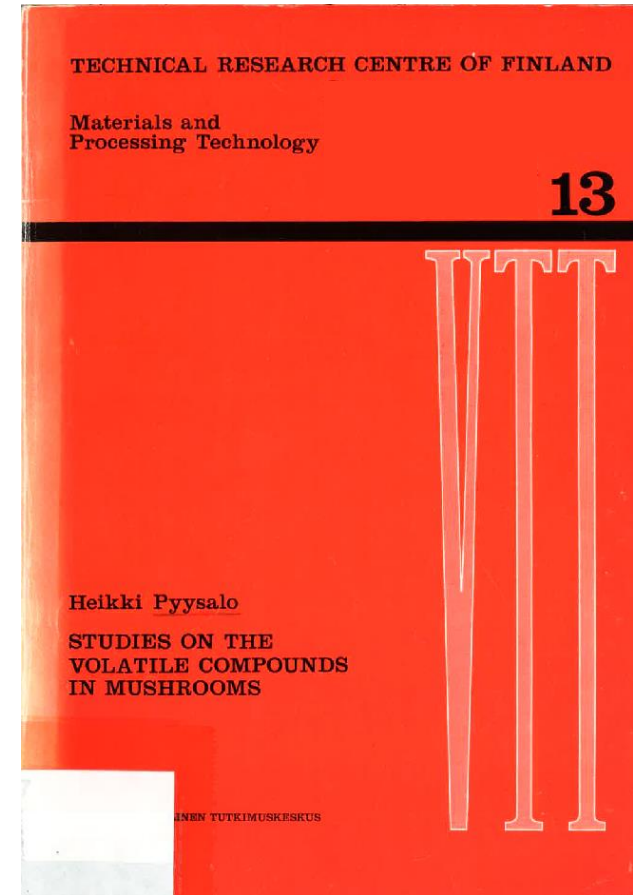
**TURUN
YLIOPISTO**

Aiempi sienitutkimus

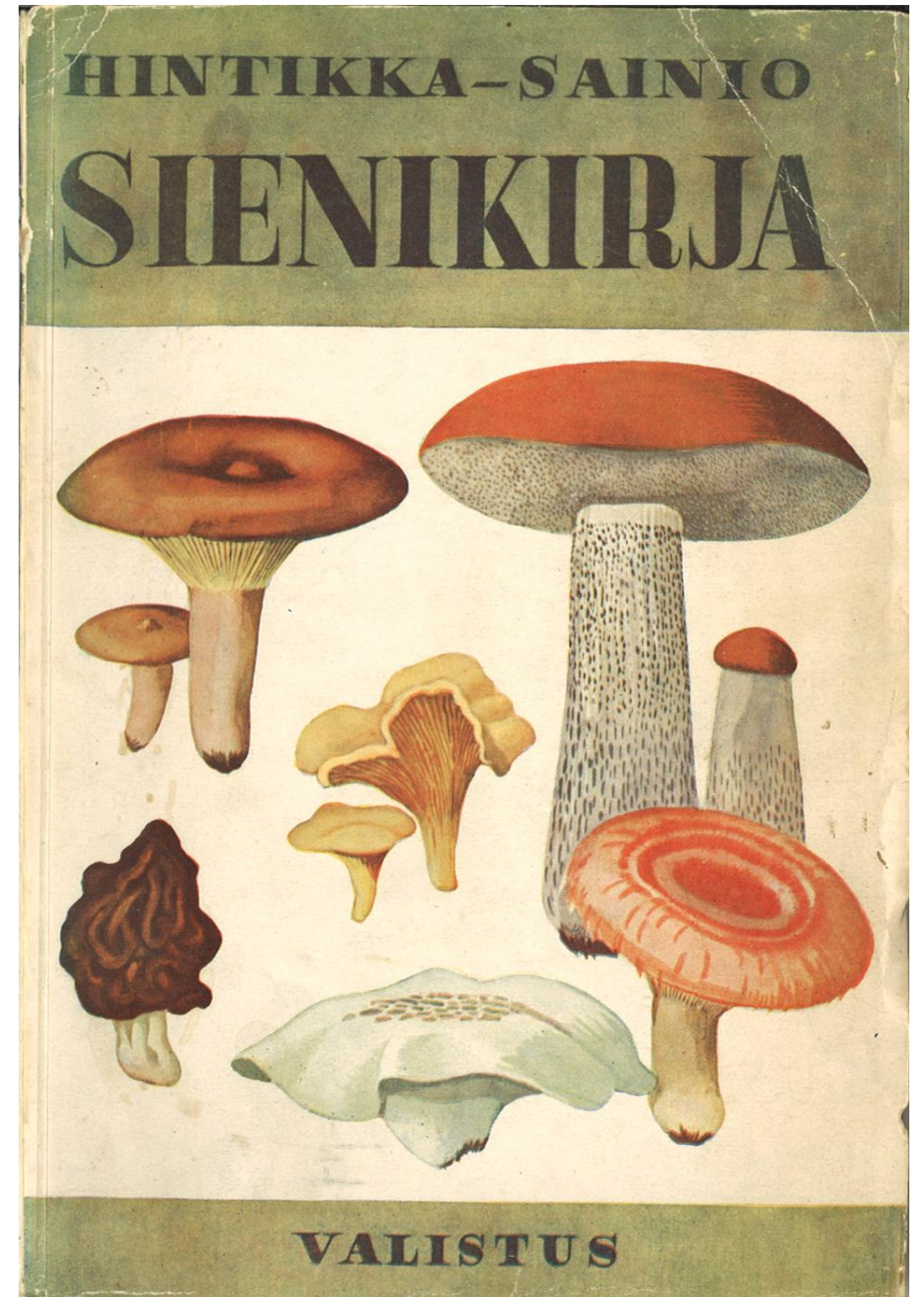
Toivo Rautavaara 1947

Heikki Pyysalo 1976

Kuvaukset aika vähäisiä

- Herkkutatti: ”maku mieto, imelähkö, hieman pähkinäinen. Tuoksu miellyttävän tuoretta.”
- Keltavahvero: ”Maku mieto, vaikka jonkin verran karvas (häviää ruoaksi laitettaessa). Tuoksu miellyttävän raikas, aprikoosimainen.”
- Suppilovahvero: ”maku mieto, tuoksu miellyttävä”

Maailmallakin tutkimus on vähäistä

- Cho ja muut tutkivat eri laatuluokkaisten korealaisten matsutake-sienien aistinvaraisia ominaisuuksia vuonna 2007
- 1. laatuluokan sienet olivat hajultaan havumaisempia, lihaisia ja kukkaisempia ja vähemmän kalamaisia ja multaisia
- 1. luokan sienet olivat myös makeampia, mutta vähemmän umamimaisia, suolaisia, happamia, karvaita ja metallisia

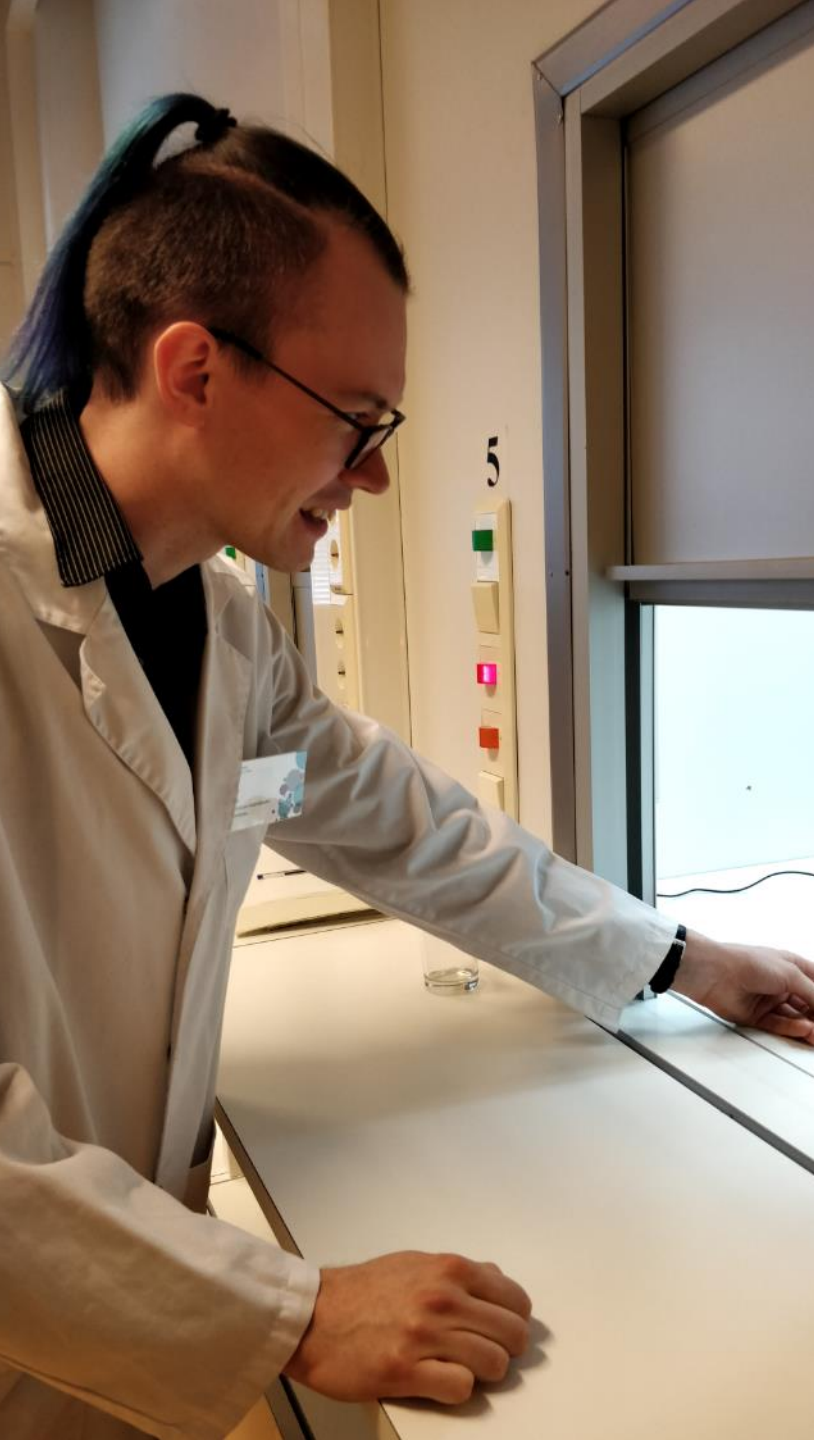

Kuva:
Wikimedia Commons

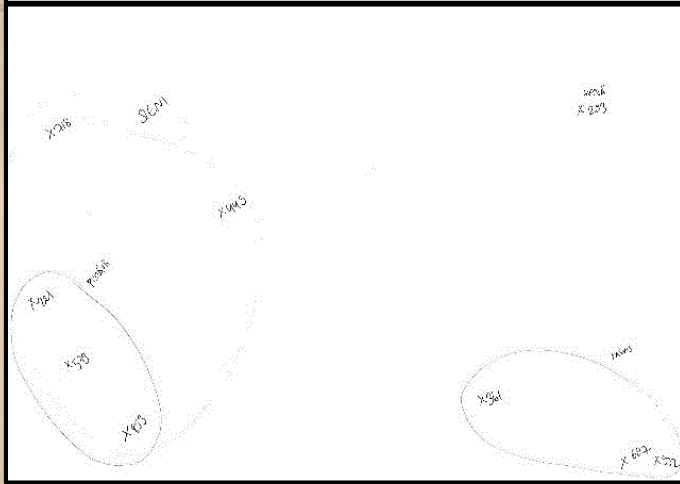
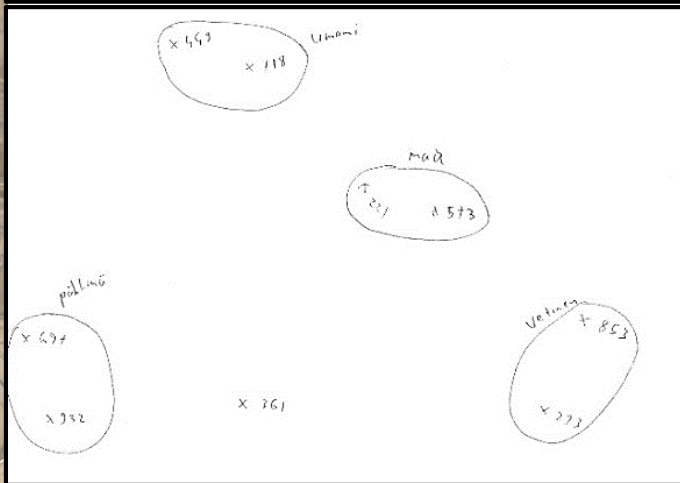
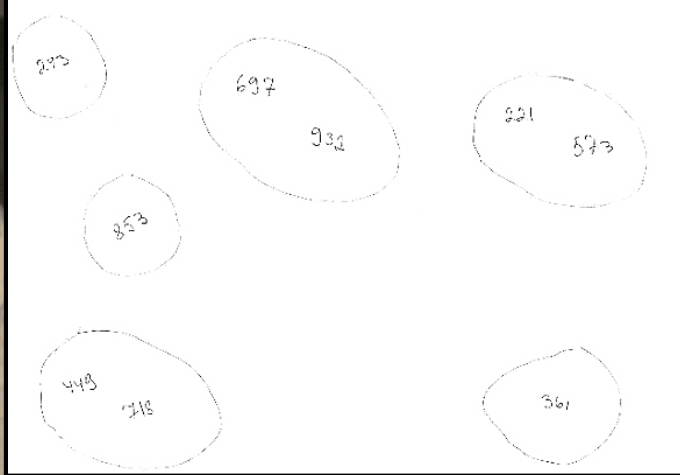
(Cho et al 2007,
DOI: 10.1021/jf062702z)

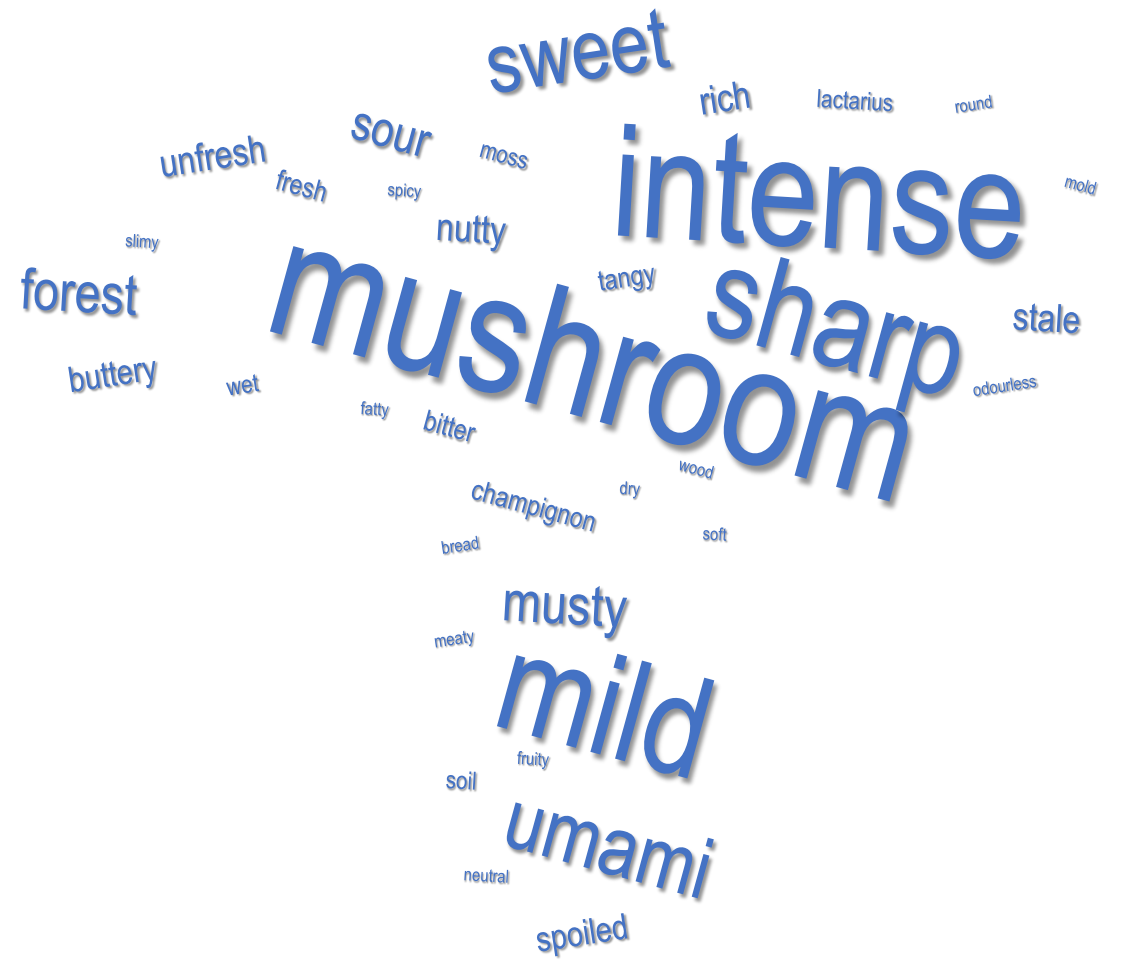
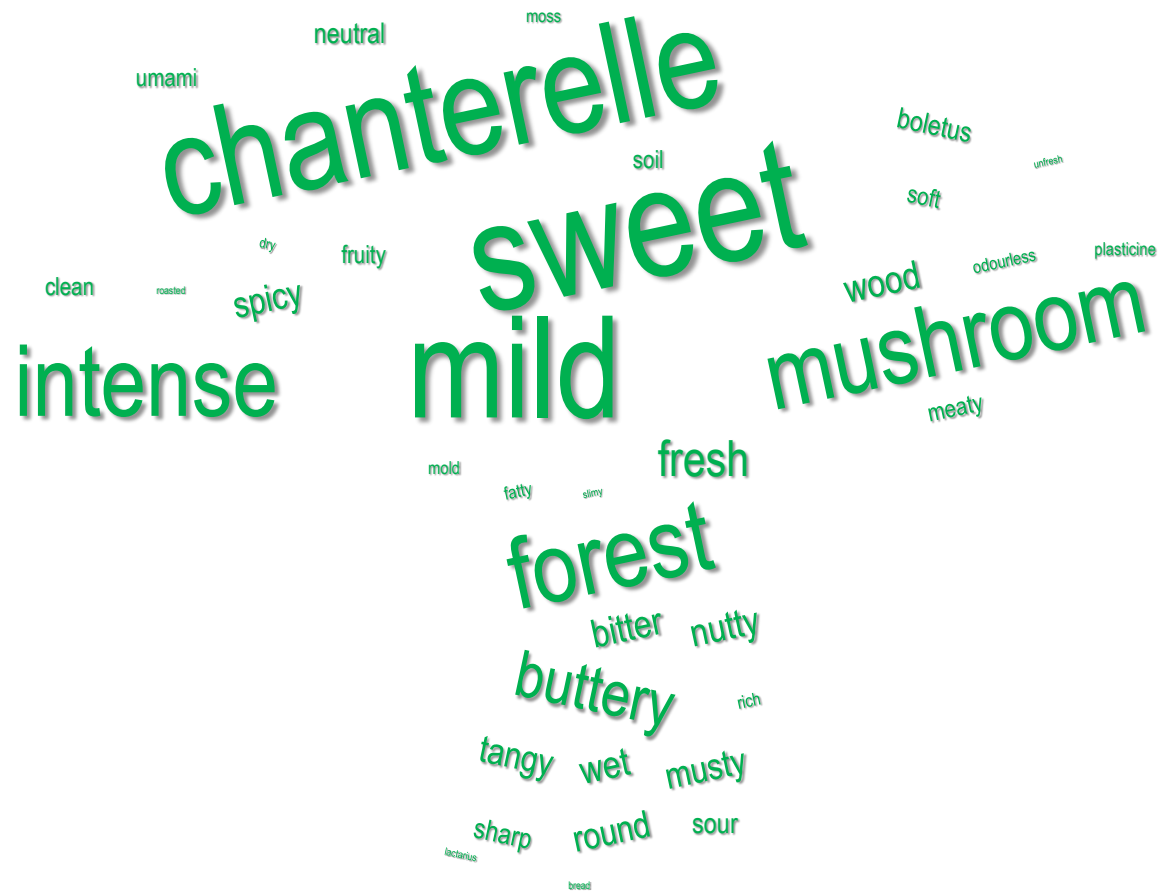
Mitä haluttiin tietää?

- Erottavatko kuluttajat sienet toisistaan hajun ja maun perusteella?
- Mitä aistinvaraisia termejä voitaisiin käyttää kuvailemaan kypsennettyjen sienten hajua, makua ja rakennetta täsmällisesti?
- Miten sienilajit eroavat toisistaan näiden termien suhteen?

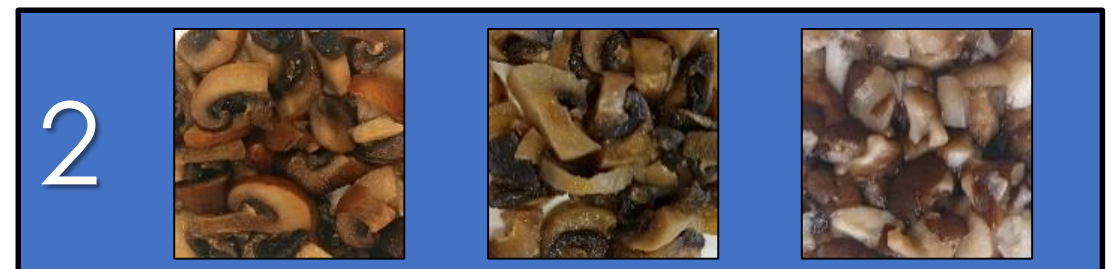

Viljellyt ja
metsäsienenet

Metsäsienet

Viljellyt sienet

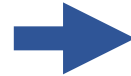
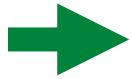
Tutkitut sienilajit

1. Herkkutatti (*Boletus edulis*)
2. Viljelty herkkusieni (*Agaricus bisporus*)
3. Kantarelli (*Cantharellus cibarius*)
4. Suppilovahvero (*Craterellus tubaeformis*)
5. Sikurirousku (*Lactarius camphoratus*)

Näytteiden valmistus

Leikkuu

vakuumpakkaus

sous vide -kypsennys

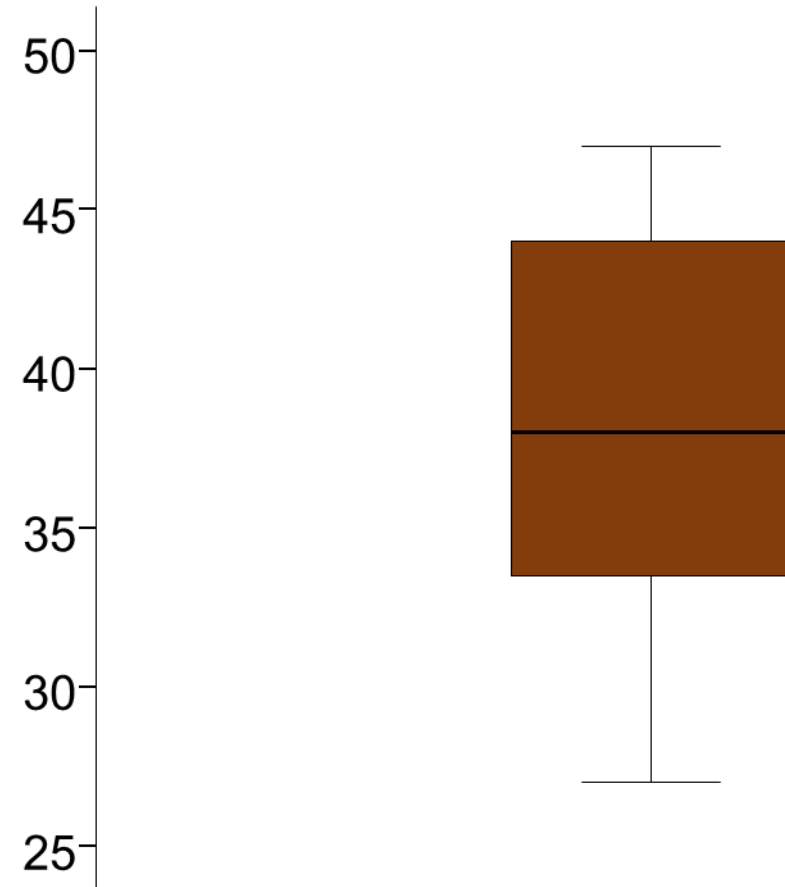

tarjoilu

Koulutetun raadin arvioijat

N=11: 4 miestä, 7 naista

Ikä 27-47, mediaani 38

Raadin koulutus

HAJU

HAJUN KOKONAISVOIMAKKUUS

Kaikkien hajujen yhteisvoimakkuus

EI LAINKAAN

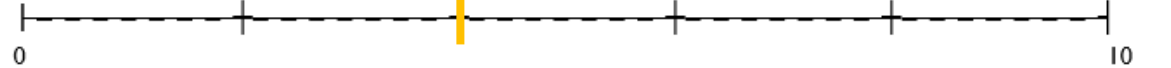

H_SIENI (590, 908)

Sienimäisen (metsäsienen tai viljellyn) hajun voimakkuus

Vertailuyhdiste: C1, C2, C3

EI LAINKAAN

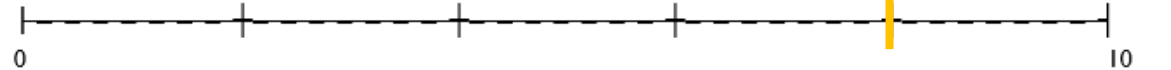

H_MAA/MULTA (908)

Maamainen/turvemainen haju

Vertailuyhdiste: G1

EI LAINKAAN

H_METSÄ (908)

Sammaleisen havumainen haju

Vertailuyhdiste:

EI LAINKAAN

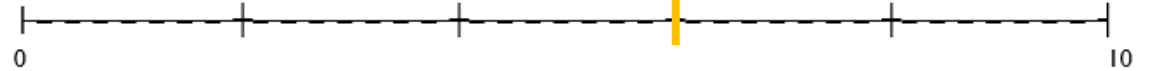

H_PAHVI (377)

Pahvinen tai tapettipaperin haju

Vertailuyhdiste: D

EI LAINKAAN

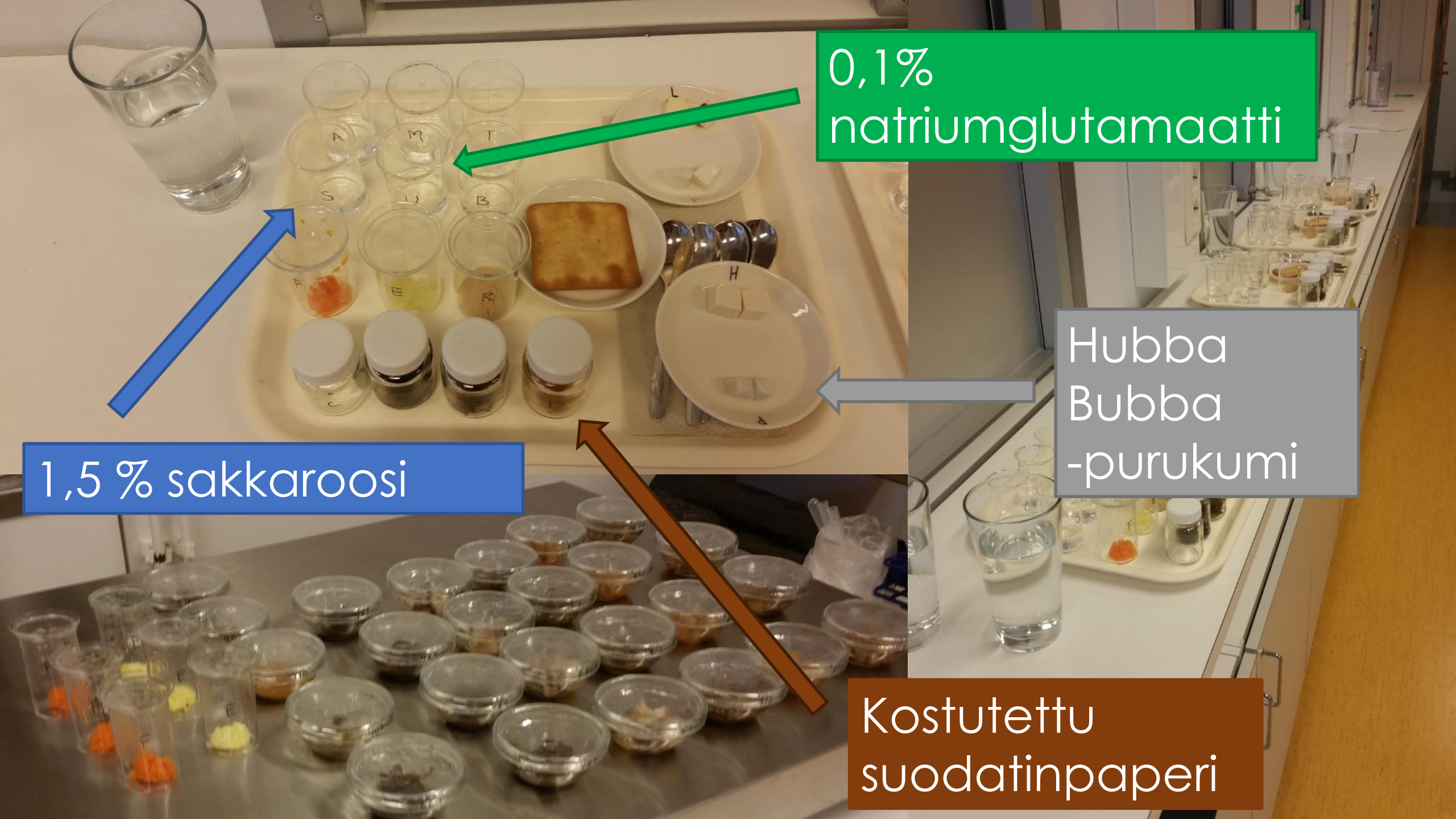
Kuva: Mari Sandell

0,1%
natriumglutamaatti

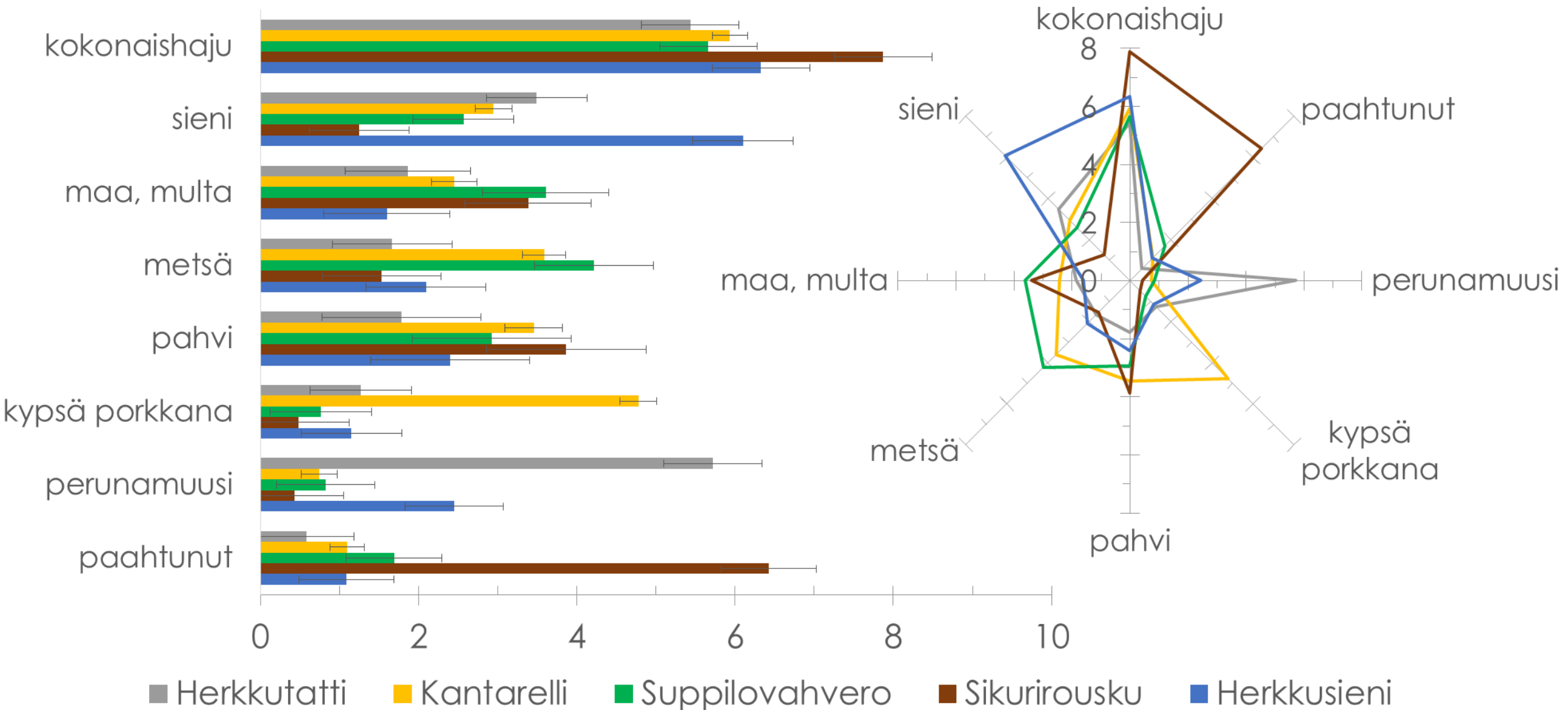
Hubba
Bubba
-purukumi

Kostutettu
suodatinpaperi

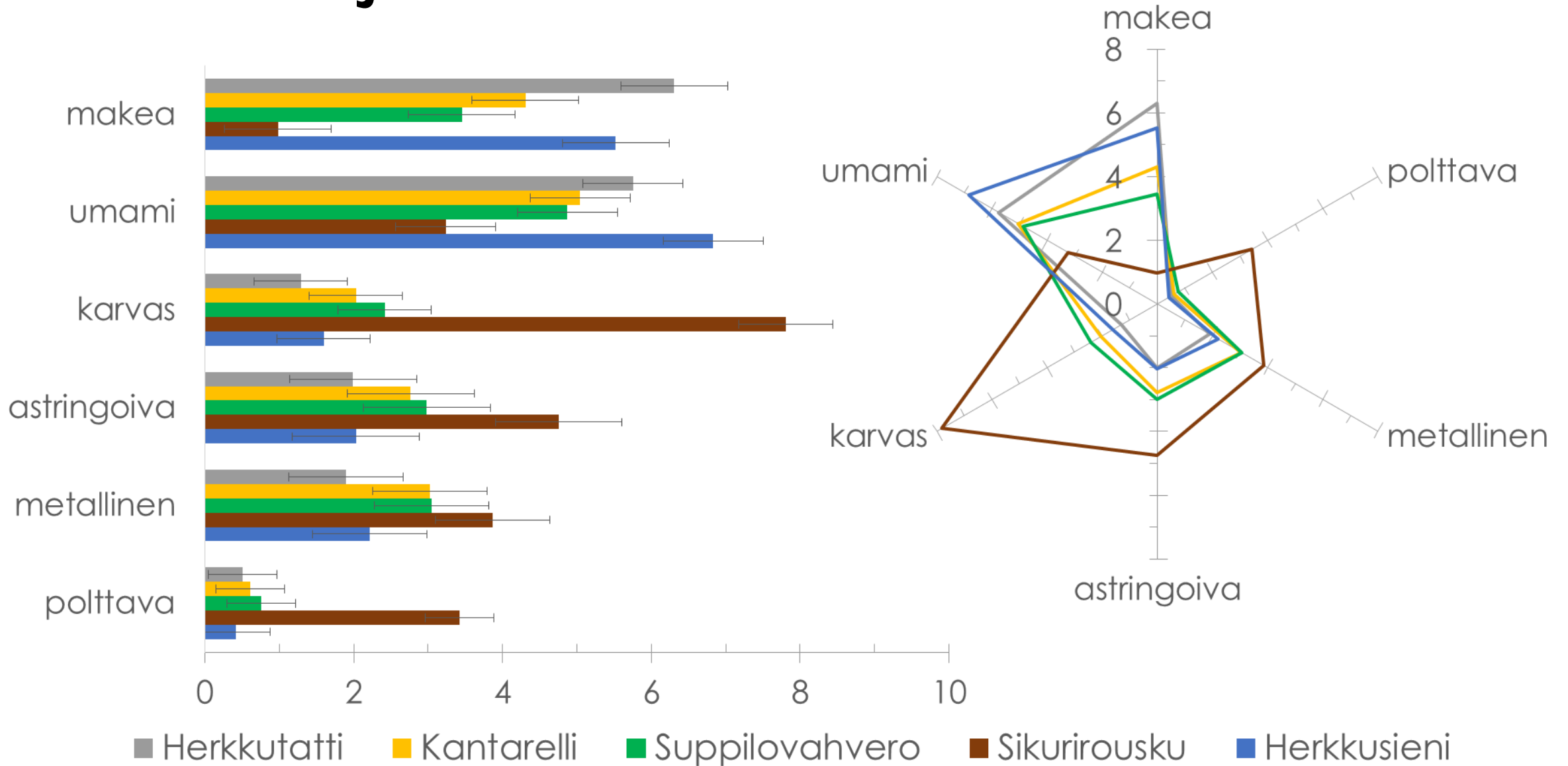
1,5 % sakkaroosi

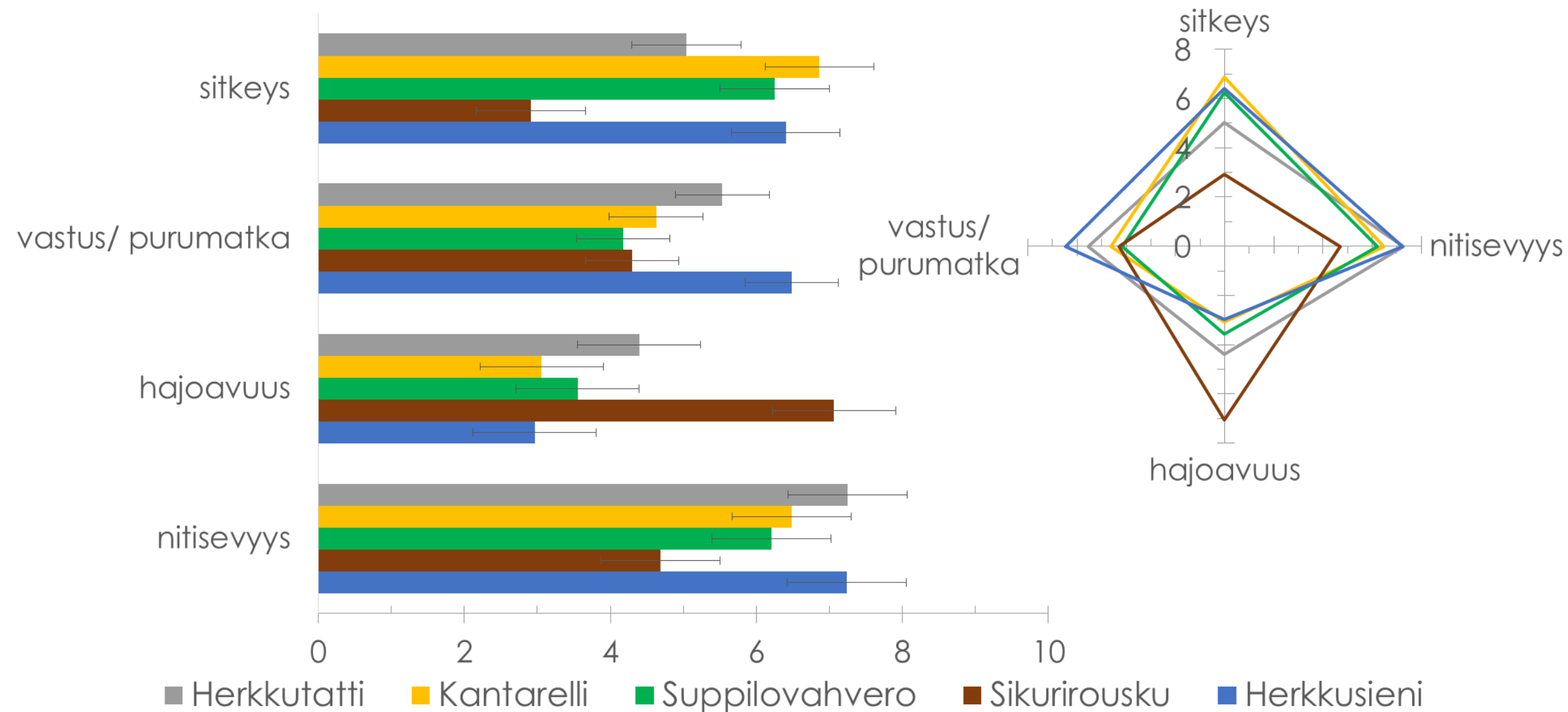
Aistinvarainen profiili – hajuu

Maku ja suutunto

Rakenne

Kuluttajien miellyttävyystutkimus

Herkkusieni

Suppilovahvero

Herkkutatti

Kantarelli

Arvioi vielä lopuksi näytteen miellyttävyttä **kokonaisuutena**.

Ota arviossasi huomioon näytteen kaikki aistinvaraiset ominaisuudet.

Erittäin epämiellyttävä	Hyvin epämiellyttävä	Melko epämiellyttävä	Hieman epämiellyttävä	Ei miellyttävä eikä epämiellyttävä	Hieman miellyttävä	Melko miellyttävä	Hyvin miellyttävä	Erittäin miellyttävä
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Kokonaismiellyttävyys

26 %
arvioijista

Klustereittain

Herkkutatti

6,33

24 %
arvioijista

Herkkutatti

Suppilovahvero

6,26

Suppilovahvero

Kantarelli

6,54

Kantarelli

Herkkusieni

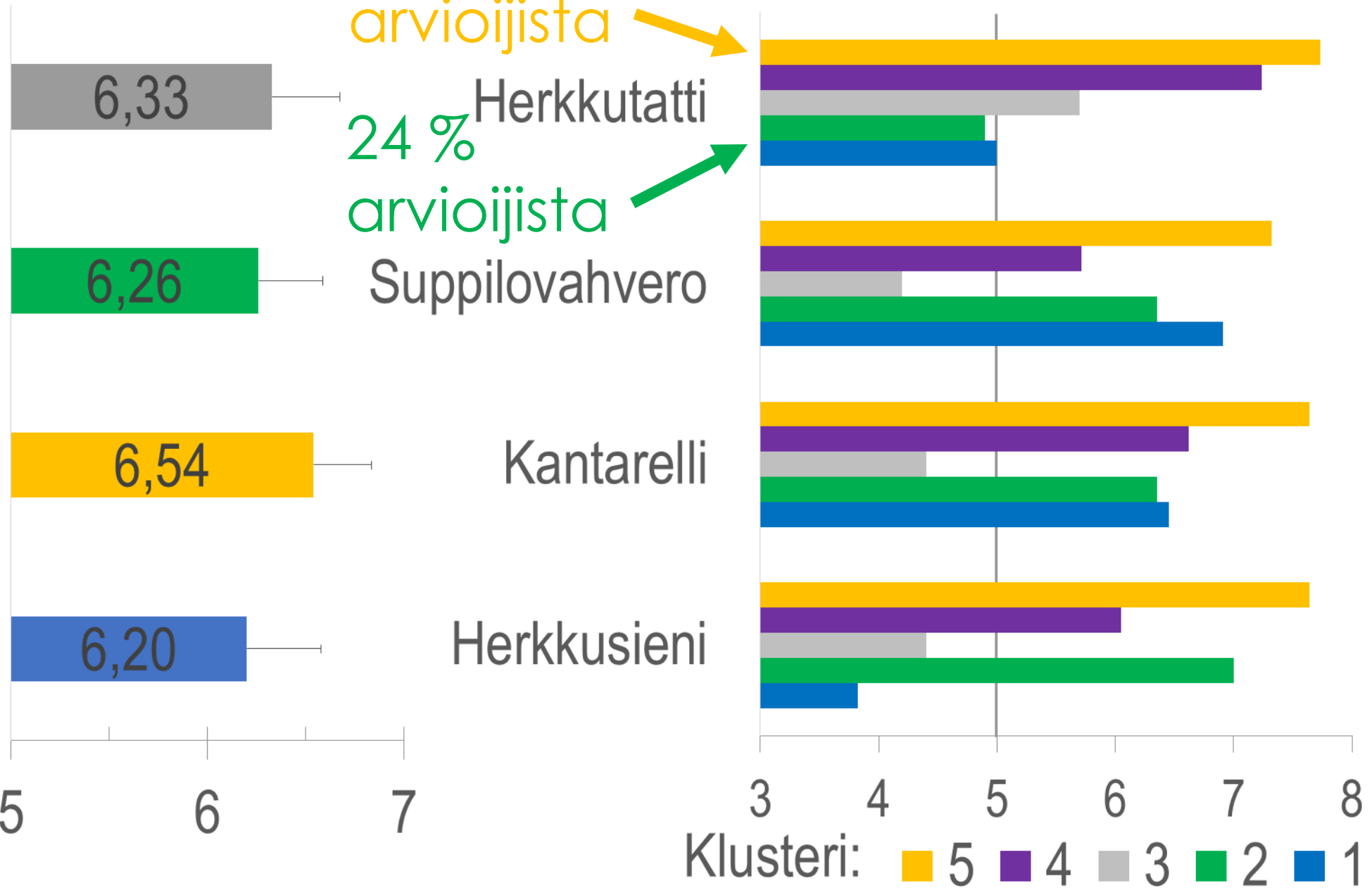
6,20

Herkkusieni

5 6 7

3 4 5 6 7 8

Klusteri: 5 4 3 2 1

Herkkutatin tarkennettu kuvailu

- Hajultaan merkittävän voimakas, sienimäinen, ja perunamuusimainen
- Vastaa makeudeltaan 1,5 % sakkaroosiliuosta ja umamiltaan 0,10 % natriumglutamaattiliuosta
- *26% kuluttajaotoksesta kokee herkkutatin kokonaisuutena vähintään melko miellyttäväksi*
- *24% otoksesta taas kokee herkkutatin neutraalina, mutta pitää muista sienistä*

Kiitos!

**TURUN
YLIOPISTO**

functional foods forum

